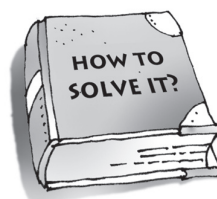

Matea Gusić, Zagreb

MAĐARSKA MATEMATIKA

Lo susjedne nam države pokazalo se kao izrazito plodno za stvaranje vrsnih matematičara. Mađarska, relativno mala država s približno 10 milijuna stanovnika, iznjedrila je impresivan broj svjetski poznatih matematičara, zbog čega u matematičkom svijetu ima zasluženu reputaciju. Veliki Paul Erdős, o kojemu smo pisali u broju 104., samo je jedan od njih. Krene-li napisati pokoju riječ o velikim mađarskim matematičarima, sigurno bi nam ih više promaknulo nego što bismo ih uspjeli nabrojiti. János Bolyai, matematičar 19. stoljeća, smatran je matematičkim genijem, a najpoznatiji je po tome što je kreirao neuklidsku geometriju. Čak ako se ograničimo na matematičare koji su djelovali tijekom 20. stoljeća, bilo bi nam teško odlučiti koja imena istaknuti. Primjerice, tu je János Neumann kojeg se naziva najistaknutijim matematičarom svoga vremena. Neumann je navedenu titulu zaslužio na račun velikih doprinosa na području tzv. čiste matematike, ali i primjeni u fizici, ekonomiji i računarstvu. Imao je fotografsko pamćenje i izrazito brz rad mozga. Prisjećajući se suradnje s Neumannom, njegov je kolega izjavio da je pratiti ga bilo kao da na triciklu pokušavaš uhvatiti trkaći automobil. Ne smijemo zaboraviti ni Georga Pólya koji je, uz doprinose u kombinatorici, teoriji brojeva i numeričkoj analizi, najpoznatiji po svom radu vezanom uz nastavu matematike. Velik dio života Pólya je proveo pokušavajući otkriti metode koje će nam dosljedno pomagati prilikom rješavanja matematičkih problema. Po njegovim metodama i danas se pristupa matematičkim problemima i u hrvatskim školama.

Sigurno su brojni faktori koji su pridonijeli izvrsnosti mađarskih matematičara. George Pólya ovaj je fenomen objasnio ekonomskim statusom Mađarske, rekavši: *„Matematika je najjeftinija od svih znanosti. Za razliku od fizike ili kemije, matematika ne treba skupu opremu. Sve što ti treba je papir i olovka.”* Nedvojbeni utjecaj na mađarsku matematičku izvrsnost imala je posebna mađarska matematička pedagogija, orijentirana na rješavanje problema, a također i poticanje interesa srednjoškolaca na raznim matematičkim natjecanjima, među kojima je najpoznatije Eötvös natjecanje. U sljedećem broju pažnju ćemo posvetiti upravo tradiciji nastave matematike u Mađarskoj.

